

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre
Felvételre
Nagyedvire
Egy órára

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Nagyobb terjedelmű a több-száz
Hirdetéseik alkalmat nyújtanak a felvételre. Belföldi, minden
den külön beutaltatást 30 kr.

A hires debreczeni közöny.

Irta: Ifj. Móricz Pál.

Debreczen, okt. 7.

Az aradi tizenhárom emlékére gyász-ünnepélyt rendezett a főiskolai ifjuság. Az aradi tizenhárom vitéz katonát, kit a veszett véreb Haynau peczérjei gyalázatos erőszakkal kivégeztek, férfiasan, bátran lépett még a latrokat illető bitó alá is, tudatával annak, hogy az édes hazáért áldoztak életüket s hogy nevük, példájuk soha feledve nem lesz, midőn a multon elmereng a magyar . . .

Pedig a közöny köde kezd reáborulni az ő gyémántként ragyogó dicső neveikre is, bizonyosság volt erre a főiskolai ifjuság tegnapi ünnepének kevés számu közönsége.

A város három kiküldött képviselőjén, négy vagy öt darab tanáron s ugyanannyi más városi polgáron kívül, körülbelül negyven nő s a tanuló ifjuság billiárdtól, kártyától ép el nem foglalt része képeztek a gyászünnep egész közönségét.

Pedig ez a gyászünnepély nem volt magán, házi jellegű, sőt az egyetlen gyászünnepély volt Debreczenben, melylyel áldoztak a ködös októberi nap martírjainak. Mégis nem láttuk azoknak a nagyszájú testületeknek, egyleteknek, hivataloknak, polgárságnak a hirmondóit sem, kik máskor minduntalan nádsíp és

czimbalom szó zenéje mellett tartanak felvonulásokat s ordítanak torokszakadtkig, hogy csupa gyönyörűség őket a toronyablakból lenézni . . .

Hát a magyar szív nem dobban már meg a Damjanichék nevének hallására s a magyar kéz nem szorul többé ökölbe, midőn az őszi szél Arad-felől sodor, repit felénk október napi bús, hervadt leveleket, mely leveleknek véres színe, mint csak az osztrák zsoldosoktól agyonlőtt négy tábornok piros vére s mely sárga levelek, mint csak a bitófákon kiszzenvedett kilencz vitéz tábornok halottisárga arca? . . .

S ti kik csak pár nap előtt örömtölkben tudatok ujongani, e bús napra nem őriztetek meg tehát semmi szivérmeket, nem nehány lopva letörült könyvet, mint kis harmat csöpp még perzselő szárazság idején is hajnali időben csillog a szomjas levélen? . . .

A debreczeni hires közöny ez ismét, mely miatt éhen, sanyarogva pusztult el az ünnepelt költő Csokonai, a debreczeni közöny ez, mely év mint év után halogtatja a Kcssuth-szobor felállítását, a debreczeni közöny ez, mely az irodalom termékei közül csak a ponyva naptárakat vásárolja s mely közöny végzettszerűleg lomha ködként ott borong e városnak úgy politikai, mint társadalmi életén . . .

Tehát síp, dob, nádhegedű gombba zenéje kell nektek, hogy a zsidbadást

rövid időre tagjaitokból kirázhassátok, de az aradi vár felől fúvó szellőt nem érzitek meg s csak a polgármester ékeszavú ukázaira vagytok képesek már lelkesedni? Ezek a főiskolai ifjuság tegnapi gyászünnepélyének tanúságai s ezek a ti régi, hires gyöngéitek közönyös debreczeniek! . . .

BELFÖLD

Állami munkaközvetítés. A földmivélségi minisztérium évenként összeíratta az egész ország munkakereső munkásait és munkást kereső munkaadóit, hogy így a két tényezőt egymáshoz közelebb hozza. E cél követésében most a miniszterium egy lépéssel tovább ment, ameyiben — mint értesülünk — a minisztérium ezentul a közigazgatási hatóságoktól beérkező jelentések alapján állandóan nyilvántartja a munkaalkalmat kereső gazdasági-, erdei- és földmunkásokat. A birtokok, erdőtulajdonosok, építőkalkozók pedig levéllileg vagy szóbeli kérésre a földmivélségi minisztériumtól azonnali fölvilgositást kapnak a szerződhetők munkásokra nézve. Ebben az intézkedésben az első lépést látjuk a jövőben oriaszi jelentőségre növekedhető állami munkaközvetítés alapjainak lerakására s ezért nagy örömmel üdvözöljük.

Helyi érdekű vasutak. A képviselőház közlekedésügyi bizottsága Lukács Béla elnökele alatt tartott tegnapi ülésében, melyben a kereskedelmi miniszterium részéről Vörös László államtitkár vett részt, változatlanul elfogadta a püspökladány-füzesgyarmati helyi érdekű vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot s elhatározta, hogy a Háznak ama

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Emlékezés okt. 6-ra.

Irta és a főiskola gyászünnepélyen elmondotta
1897 okt. 6-án

Kun Béla joghallgató.

A nagy nemzeti tragoedia utolsó felvonása e nap, a vértanu halál dicsőül meg általa s gyászos felviradását évről évre a késő utókor honfiai kegyeleto koszoruzza. Az ünnepélyes csend, a fájó komolyság, mely a sirjába készülő hervadozó őszi tájon végigborongbeül a szivekbe, megrezditi a legtitkosabb hurokat, méltóságosan figyelmeztet: hullanak az őszi lombok . . . emlékezzünk . . . El a jelen zsidongó zajából, áhitattal lebbentsük fel a multak fatyolatát, járjuk be a temetőt, Arad temetőjét . . .

Október hatodika örök ünnep, borongós, őszi hangulatával, keserűségével, mélységes gyászával épen úgy hozzá van forrva a nemzet szívéhez, mint a vidám tavasz születés, az édes öröm, a tularadó boldogság verőfenyes napja: márczius 15-ike. Egyik sötét kétely, másik hajnalodó remény, egyik a temetés, másik a születés, egyik a koporsó, másik a bölcső napja de mind a kettő e yaránt drága a magyarnak!

Márczius 15-ike a legragyogóbb nemzeti ünnep, melyet örmzajjal ül meg a honfiai, lelkesedés, mint a hosszú elnyomatás után sirjából feltámadt szabadságnak husvét-ünnepét: október 8-ika meg a leggyászosabb nemzeti ünnep, szabadságharcunk nagypen-tekje, a halálra hurezolt igazság megfeszítője, a magyar szabadság Golgothája . . .

S bár nemzeti viszonyaink öt hosszú évtized lezajlása alatt változtak, a felhős multnak homályából büszkén bontakozóznak ki jelenünk fényes körvonalai s amaz iszonyatos idő úgy tűnik föl előttünk, mint egy megdöbentő, de messzetűnt gonosz álom, melyből kínos küzdes után, de mégis szép valóra ébredünk: mindamellett nem elfogultság nem idejét mut áradozás, ha a történelm. események korszakot alkotó változása mellett a mult idők eme fenségesen gyászos napjáró emlékezzünk! A magyar nemzet tiszta szível elragadóan nagyszerűen tud örülni s lelkesülni se ha örül örömet ragyogja a delibabos róna örömet veri vissza százszoros morajjal a Kárpátoknak bérce, de zért lehet-e kívánni, hogy feledje a gyászi, mely multjából keserűse. felsír! Oh ha feledné, ha hűtlen volna átszenvedett multjához, ama lelkesedés sem lenne igazi, milliók összedobbant szívéből fakadó hiru külmáz lenne, melyről az ő nemzeti jellem tiszta zománczát letörölle az idő változása.

Ó mert a magyar nemzeti jellem fő slapvonása: a multhoz való kegyelet, örömeben,

gyászában egyaránt! Kegyelet a hősközhöz, nagy hazafiakhoz, kegyelet a vértanukhoz! oly erény, mely végtelen honszerelem tüzeit zárja magába. Ki szereti ezt az ősi magyar hazát, melynek tíz század mélyébe nyuló életfáját hősi kar ápolá, honfi vér öntöze az áhitattal hódol bizonyára a vértanuk drága emlékének s ki közönyösségével az aradi temető gyászos nymbuszát megsérti, nem hazafi, ne n magyar!

Oh! mert mit ábrázol az aradi temető? . . .

Emberi tévedés, igazságtalanság bűnös diadalát, de a honszerelem megdicsőítését! Olyan honszerelmet, mely a haza oltárára vért, életet adott, mely mint fénylő faklya lobogva a rémes éjszakába, a remény, a hit vezető világot gyujtotta fel a legiszonyubb halál ösvényén haladó hőskönek, feledtetett velők földi boldogságot, családi tűzhelyet, vidám gyermek kacaját . . . keményebbé, áhálótosabbá tette őket a bérczi sziklakönel, a mátyrok csodalatn, lelket erősítő bátorságával, mint érczpánczéllal övezé fel őket, letörle szemökből a jelenen aggódo, tévedező könnyeit a meggyőződésnek, jobb jövő hitének enyhítő balszamát önté nagy szívékbe s a nemzetért való váltás halálokkal az örök isten szent színe előtt pecsételé meg a magasztos igazságot: E népnek jövője van!

A jövő, mely a vértanuk véréből a multból felfakadt, im itt van! a jelenben, már birjuk azt! S a jelen imája a vértanuk sirján engesztelés a multért, hálaáldozat a honfiai

jelentések tudomásul vevését hozza javaslatba, a melyeket a kereskedelmi miniszter az árváltoztatási helyi érdekű vasut engedélyezésének megtörténtéről és a szathmár-fehérgyarmati helyi érdekű vasut engedélyezéséről nyújtott be. A bizottság megállapodásának a Házban való képviselésével Tolnay Lajost bízta meg.

Szegény lelkészek.*)

Irta: György Endre.

Budapest, október 5.

Kétségtelenül terhes gondokkal nézünk közgazdasági viszonyaink fejlődése elé. Egyáltalán nem rózsásak a legközelebbi jövő kilátásai, sőt úgy gondolom, hogy a kiegyezés óta aligha volt oly nehéz éve a magyar közgazdasági életnek, mint az idén s egy komor, lassu válság nyomozó sulya már is kezdi éreztetni hatását.

Ezt annak konstatálása végett bocsátom előre, hogy ezermé a felelőség terhét midőn a lelkészek anyagi ügyeinek rendezése érdekében akarom fölemelni szavamat s különösen a protestáns lelkészek köztudomásu nyomorára hívom fel ismét a közvélemény figyelmét. Azért különösen ezekre, mert a római katolikusok kevésbé érzik az inség sulyát, amellyel a püspöki kar rendezése szándoka esetleg más irányba óhajtja terelni a kérdés megoldását, a görög katolikusok pedig a kik családos emberek és szintén nyomorral küzdenek, módj nem teljesen analog — legalább a tényállásra nézve a protestánsokéval.

Az 1848. XX. törvényzikk bevétele nagyon lassu léptekkel halad előlr. Maga ama szerény dotáció, amely 1868 óta inkább a jogzím elismerése, semmint komoly megoldási szándék gyanánt adatott az egyházak segítségére nem segített a bajokon. Az utolsó két évben a komoly megoldási szándék első fecskéje gyanánt vétetett föl némi összeg a költségvetés keretében, de ez összeg sem nem elég, sem nem biztos s így az 1848. XX. törvényzikk imperatív intézkedéseit egyáltalán nem valósítja meg.

Aki ismeri a helyzet borzalmasan sötét voltát, amelyben a protestáns papság van, az nem csodálkozhatik, hogy a „de profundis” szava mindennap kiáltóbbá válik: ambar a történeti igazság szempontjából konstatálnunk kell és jól esik konstatálni, hogy ez a kiáltás sokkal regibb az egyházpolitikai kérdésnél. Sem a szigorú helyzet nem tartotta vissza

* A „Pesti Napló” tegnapi számából.

hűség oltárán, a nemzetlelkületének kinyomata reményeink tükrözője, hazaszeretetünk himnusza! Igen! laugól még a magyarban a kettős szép erény, hogy könnyen gyul, lelkesül, hősiességével megvívja az eget és hogy letűnt múltja buján csendesen elmereng, körülrepdesi lelke a sírokat, felsőhajt, könnyezik.

Elsírja a könnyet, nem az érzékenykedés nemzeti hiúság erőltetett könnyeit, hanem a nemes fájdalom kibuzgó árját. Könnye tengerére a győzelem tudata szivárvány fenyit rezeg a vértanúk sírjáról bánatos emlékül elhozott virágok, illatot lehelnék, remény élet, feltámasztás illatát! Feldobban a szívnek legtitkosabb melyén egy aluvó érzés, egy edes sejtetem, egy dicő meggyőződés: é nek a hősök a vértanúk általunk, mi bennünk! Mert emlékek szívünket dobogtatja, bátorságunkat acélazza, lelkesülésünknek szárnyat ad, önfeláldozásunkat a Golgotháig megszilárdítja!

Igy az aradi temető csakugyan a jövő záloga, melyet a történelem igazsága nyújt a magyarnak. Az eszme, az ige, melynek e nap temetője akart lenni, a vértanú vér hullásával elpecsételt szentséget, életet nyert. — A zászló, mely itt kezében busan lehánytatott, egy nemzet létfeltételének, vágyának, lelkesülésének, rajongásának szymboluma lón.

E zászló alatt éltünk, küzdöttünk, áldoztunk hosszú ezer évig, ez alatt tömörülnek ma is nemzetünk millióinak búzake sorai! E

protestáns lelkészeinket attól, hogy stólaris jövedelmek elvesztésének biztos tudatában is, lemondva jövedelmek egy részéről, szívesen támogassák a liberalis reformokat! sem ma, a kétségbeesés küszöbén, nem hajlandók a revízióban keresni kárpótlást szenvedett s reájok nyomorult sorsukban kettősen sujtott veszteségeikért. Egyhangu a visszhang Szilágyi Dezső és Tisza Kálmán legutóbbi nyilatkozataira a protestáns közélet egész mezején.

Hanem viszont annál sincs semmi természetesebb, ha ma a protestáns közvélemény feltétlenül sürgeti nemcsak a budget-tétel megfelelő emelését, hanem a protestáns lelkészek igényeinek törvényes rendezését. Törvényes rendezést azért, mert a protestáns pap az 1848 ki törvény rendelkezésének világos és félre nem magyarázható értelmezése szerint jogot követel és nem alamizsnát, biztos evról évre kijáró fizetés pótlást és nem a törvényhozás évi megszavazásától függő bármily jelentékeny ajándékot.

Ezt a kérdést tehát csak törvénynyel lehet megoldani és miután megoldása szerfelett sürgős: a törvényhozatala az, amit feltétlenül és szüntelenül kell sürgetnünk.

A hozandó törvény lényege nem lehet más, mint a lelkészi fizetések kiegészítése hat-száz forintra azonnal és fokozatosan, legfeljebb öt-tíz év alatt nyolcszáz forintra, amennyi a többi felekezetek alapjavadalma lesz. A valósággyenlőségből természetesen folyik a lelkészek közt az egyenlő elbánás; sértés volna felténni is azt, hogy egyenlőtlen elbánást kontemplálhat valaki, különösen ama felekezetekkel szemben, melyeknek lelkészei családot alapíthatnak.

Magára a fizetéspótlás folyósítására nézve sem lehet semmi nehézség a protestáns egyház szervezett önkormányzata mellett, amelynek teljesen megbízható szervezete van az anyagi ügyek kezelése czéljából.

Egyetlen komoly nehézséget képez a kiszámításnak, illetőleg a szükséglet megállapításának kérdése. A tényleges alapon e kiszámítások megtörténtek az ugynevezett „Jelentő iverk” alapján. Egyértelmű a panasz, hogy e jelentő iverk a dolog akkori sürgősségéhez képest — hiszen báró Eötvös záros határidőben követelte az adatok beküldését — több-kevésbé felületességgel állították össze s inkább csak általános tájékoztatásul, semmint biztos alapul szolgálnak. Maguk tekát a fizetési adatok sem teljesen megbízhatók s így kiegészítésre szorulnak.

De még ennél is fontosabb okok szólnak a kiegészítés mellett. Az összeírások a tényleges alapra vonatkoznak csak, tehát csak

azt mutatják, hogy a létező lelkészi állásoknak a létező adóztatás mellett mennyi évi jövedelmük van. Világo, hogy ennek egyszerű ki-tüntetése után a teljes hiányt megállapítani nem lehet. Kétségtelen, hogy vannak olyan egyházak is valószínűleg ide czéltott Szilágyi Dezső megjegyzése — amelyek még affilial-hatók; ambar az utolsó tíz év alatt ebben a tekintetben úgy az egyház mint a sok vidéken ezzel elválhatatlanul egybekötött magyar nemzetiség világos kárara nagyban és egészben a szélső határig elment a protestáns egyház. De viszont vannak egyházak, melyeknek ön-állósítása, szervezése már ma is égető szükségé vált. Ez a szempont pedig lényegesen alterálja a szükséglet megállapítását s így a hiányt is.

Még nyomatókosabb az egyházi adóztatás kérdése. Ez a szempont pedig nem hagyható figyelmen kívül, különösen a túlsúlyosan megadótott protestáns egyházaknál, melyeknek jelentékeny része az állami egyenes adók tel-jés alterum tantumát fizeti, vagy még azon felül is az egyház részére, a stólaris ille-tékeken felül is.

Az 1848. XX. törvényzikk hozatalakor a francia rendszer szelleme egységes kul-tuszadóval s a hozadéknak lélekszám szerint felosztásával lebeghetett az akkori törvényhozók előtt. Kétségkívül ez volna a legvilá-gosabb, legigazabb állapot, amely egyszerre véget vetne ama lealázó állapotnak, hogy az egyes hívők felekezeteiket az anyagi terhek kölömbsege miatt változtatják s egyuttal tisztán meggyőződés kérdésevé tenné a fele-kezet nélkül való állapotot is: de ettől messze vagyunk. Az adott körülmények közt is kell azonban annyit tennünk, hogy bizo-nyos átlag s egyházi terhet erulva lehető leg egyenlően az összes felekezetekre, nem a tényleges, de ezen adó mellett levő megterhel-tes alapján álltanók fel a szükségletet s ez alapon konstatálnok a hiányt: Az osztó igaz-ságnak s az 1848. XX. törvényzikk szemlé-nek csak így lehetne teljesen megfelelni.

Mindez teljesen új, beható munkálatot igényel, a melyet a hozandó törvény záros határidőre rendelhet el.

Ami mi sürgetünk — hiszen ez talán ke-veésbé a protestáns papság mint legalább is épp annyira a magyar haza érdekében van — az az: hogy az a törvény, amely végre véglegesen rendezí ügyüket, haladék nélkül mutattassék be, tárgyalassék le s osztó igaz-ság szolgáltatassék vegre a nyomorral küzdő, jóban-rozban lü edes gyermekeknek is.

Borongó gyász ül a temető hantjain, az elhaló természet sűrű ködpalástban szomor-kodik sárgult lombjai hullongásán, a felsajgó emlékeknek milliók áldoznak forró könnyeket, a bonfi fájdalom sajog, éget, igazságot ker, s ime csakugyan megjelenik az angyal, mennyei szózat hallik győzelemről, feltámasztásról, soha el nem múó kikelet fuvalma lengedez ki a ayomasztó ősi köd szarnyai alól; a vértanúk szobra fölött glóriafény ragyog, a szobor alján hervadatlan koszoru virul, melynek minden kis virágát, mint legdrágább hála ajándékot egy-egy bonfi szive nyújtja, a bor-un átcsillan a verőfény, a fájdalomba benne van a vigasz; az aradi temető újra születés temploma, újra születése a halhatatlanságra!

Oh szabadság! apostolaidat, vértanuidat te így dicsőíted meg örök jövendőknék!!

Emlékeztünk... Bukás helyett győzedelmet, halál helyett halhatatlanságot találtunk! Szívünkben ott borong a honfában, mint a mult hőseihez való kegyeletünk megnyilatko-zása, de ott fénylik a reményesség tüze is a jelen áldásainak napfénye besugározik szí-vünkbe; a királyi szózat a multon feketéllő fátyolt aranyfonallal szví at, a békeségg an-gyala örömben mosolyogva csatogtatta felet-tünk megáldó szárnyait! Boldog a magyar, fényes jelennek üli diadal ünnepét, de mult-jához hű marad!

A horvát tartománygyűlés elnapolása.

Debreczen, okt. 7.

A hivatalos lap már közlte a legfelsőbb kéziratot, mely a horvát tartománygyűlést bizonytalan időre elnapolja. Ez a hír kétségkívül feltűnést kelt az egész országban s az országon kívül levő politikusok figyelmét is a horvát állapotokra fogja terelni.

Ez a szükséges rendszabály a magyar ellenes sovíniszát két kétségkívül arra fogja bírni, hogy az abnormális horvát állapotokat még élesebb világításban mutassák ki.

A tartománygyűlés elnapolása szükség-szerű következménye azoknak a rendszabályoknak, a melyeket a szjenicskai szomorú események és a határszéli zavargások idéztek elő.

Aki a horvátországi szerb népet ismeri, csak az tudja fel fogni, hogy mi lehet az oka a lázongásnak. Sajnálatos dolog, hogy ennek a népnek az érzelmére egy teljesen képtelen mese is olyan nagy hatással van, hogy még vérengzésre is vetemedik miatta.

Eppen ezért kárhözható a lelkiismeretlen agitátoroknak az az eljárása, hogy játékosan üznek a nép legszentebb érzelmeiből s a nép szenvedélyét a saját céljaikra használják ki és az izgatást valóságos rendszerességgel üzik.

A tartománygyűlésen a mentelmi jog védelme alatt a községi és bírósági hivatalnokokról úgy beszélnek, akár a tolvajokról és rablókról s ezeket a beszédeket kinyomatva ezernyi példányban terjesztik a nép között.

Az is egészen közönséges dolog, hogy a nép előtt a magyarokról úgy beszélnek, mint a horvát nemzetiség és a horvát egyház elenségeiről.

A lelketlen izgatók még mindig folytatják a magyarok ellen indított barczukat, járnak kelnek a nép között s tegnap is olyan zsendülés tört ki Udibassában, hogy Goszpicsből kelet katonaságot kirendelni. Pedig itt már a statáriumot is kihirdették.

Ilyen körülmények között csak helyeselni lehet hogy addig, amíg az országban az izgatottság csilapodik, a tartománygyűlés üléseit elnapolják.

A sovén képviselők beszédei ugyanis olyanok voltak, hogy még a legbékeesebb polgárokat is fölizgatták. A kormányra és a bánra természetesen semmi hatással nem voltak ezek a beszédek.

A tartománygyűlés utolsó ülészakában bebizonyosodott, hogy a sovénok, a kik a legmesszebbmenő szóásszabadságot élvezték,

Az idők elrohanó árában mint a fennmaradás sziklaszigete áll e haza, s lehet már a közel jövő teljes dicsőségnek kapuját tárja föl előttünk: de a napfény nem vakít el soha, évről-évre felkeressük a temető csendjét lerakjuk a vértanúk sírjára eszmék győzedelmének bizonyosságát, hűségünk, hálánk szerény koszoruját.

Hazánk ifjusága! feleim, véreim! — korántsem szerénytelenség önérettel hangoztatunk, hogy a jövőt a mi kezünk, agyunk és lelkünk alkotandja meg, sőt ennél nincs fogadás, elköltözöb, szebb és magasztosabb!

De elröppenő hű szó olyan, mint terméketlen földre esett mag, nem fakaszt áldást, nemes tett megmarad, mint szent alap, melyen építeni lehet! Már most kezdjük rakni ez alapot a hazaszeretet márványából, hogy majdan a jövő Magyarországnak egyszerű templomát emelhesük rája! De munkálkodásunkban, lelkesedésünkben, a nemzeti életben való tévékenységünkben, vegyünk szövétneket, hogy el ne tévedjünk!

Áhitattaj keressük fel az aradi temetőt s itt megtaláljuk a vezető világot a vértanúk sírján kigyuladva, hozzuk el onnan, ütessük szívünkbe örökre lobogó lángnak, mely lelkesít és tanít, mint kell utolsó csepp vérig, végső lehelletig szeretni a hazát!

teljesen alaptalan dolgokat beszéltek vagy rettenetesen túloztak, a mikor szemrehányásokat tettek a kormányra. Abban az országban, amelynek egy részében a mesterséges izgatás okozta ingerültség még mindig nem csilapodott le s ahol a lakosság fékentartására még a legszigorubb eszközt, a statáriumot is igénybe kellett venni, nem volt szabad kitenni a népet annak, hogy a tartománygyűlési féktelenül szenvedélyes beszédek kedélyét még jobban fölizgassák.

8 kerületben okt. közepén pótválasztás lett volna, ami kétségkívül bő alkalmat szolgáltatott volna az izgatásra. Most a tartománygyűlés elnapolása következtében egyelőre a pótválasztás is fölöslegessé válik.

A tartománygyűlés sovén elemei azt mondják, hogy az elnapolás egyértelmű az alkotmány fölfüggesztésével, az abszolútizmus és az erőszakosság uralmával; pedig ezt az intézkedést a szükség parancsolta a horvát kormányra, mely nagy felelősségének teljes tudatában van s csak a nép jólétét és az ország nyugalalmát akarja. S az erélyes kormány fejét Khuen Héderváry gróftól mindenki nemcsak böles államférfiúnak, hanem egyszerű jó hazafiúnak is ismeri, aki nemcsak a király és a magyar kormány bizalmával, hanem a nép szeretetével is díszeskedhetik.

A horvát tartománygyűlés föloszlatásának ez az oka és magyarázata.

KÜLFÖLD.

Az osztrák zűrzavar. Az osztrák parlamenti pártok vezérei végre megkezdtek tanácskozásait és az albizottságtól átvették az egyes pártok követeléseit. Tegnap maga a parlamenti bizottság is ülést tartott, a melyen Badeni miniszterelnök is megjelent, most tehát majd elvállk, lesz-e béke a Lajthán-tul. Az obstrukció egyébiránt ma gyengült ugyan, de azért vígan folyk tovább. Nem lehetetlen, hogy valami cinyre készül a többség, mert Kathrein elnök hirtelen elutazott, mint mondják Angliába, de más verzió szerint azért, hogy az e célra alkalmasabb Kramar alelnök hajtsa végre a kieszelt, de titokban tartott huszárcsinyt. A ház keddi ülésén, amelyen Badeni miniszterelnök is megjelent, az inségesek ügyét tárgyzó kérvények és indítványok felett tanácskozott.

A parlament tegnapi ülése már egészen csendes volt. Prágai lapok, a »Politik« és a »Narodni Listy« Dipauli báró indítványát, a melyet a nyelvrendeletek megszüntetése dolgában tett, úgy tekintik, mint a mely ok a többség megbomlasára. E lapok szerint nem lehetetlen, hogy Dipauliék pártja, a katolikus néppárt, kiválk a többségből. Már a képviselőházban tárgyalások folytak a kérdésről, a melyekről a késő delutáni órákban az hírlk, hogy elintéztést nyert. A képviselőház tegnapi ülésében még a ezükség-javaslatokat tárgyalja, holnap azonban már a vád alá helyezési indítványok kerülnek sorra. Az obstrukció ezekenél sem lesz olyan nagy, mint a hogy még egy héttel ezelőtt is remélték, mert a Badeni Wolff-párbaj nagy csorbát ejtett Schönnerernek az ellenzékre való befolyásán.

„DEBRECZEN“

politikai napilap.

Köszönettel a múltért és bizalommal a jövőbe fordulunk az új évnegyed küszöbén a »Debreczen« olvasó közönségéhez.

Az a páratlan fölkarolás, a mely a »Debreczen« fokozatos fejlődését előmozdította, fényes, bizonyítéka annak, hogy Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város közönsége méltányolni tudja a sajtó

szolgálatát és különösen a »Debreczen«-t a mely mindig a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt elveit hiven mondja ki véleményét, a vidék egyik legelső napilapjává emelte.

Az olvasóközönség elismerése buzdításul szolgál a »Debreczen«-nek; mert elvünk, hogy az olvasóközönségnek modern ujságot adjunk, a mely a mai igényeknek mindenben megfeleljen és a nemes versenyben fölsőlegessé tegye minden más fővárosi lapnak a járatását.

Sok áldozatot hoztunk a »Debreczen« korszerű fejlődéséért; a mi olvasóközönségünk elismerése és támogatása volt érte a jutalmuk. Ez az elismerés és a vidéki sajtóban páratlanul álló fölkarolás buzdít bennünket, hogy a lap fejlesztésének munkálatában meg ne álljunk; hanem fokozott erővel, fokozott lelkesedéssel adjunk a mi olvasóközönségünk kezébe független, szókimondó ujságot.

A helyi események körülményes, lelkiismeretes és vonzó földolgozásán kívül az országos eseményekre is nagy súlyt fektetünk és nem sajnálunk áldozatot, hogy országgyűlési tudósításainkkal, kimerítő távirati híreinkkel, minden más lapot megelőzve, gyorsan szolgáljuk a mi közönségünket.

Bizalommal hívjuk föl tehát a mi olvasóközönségünket a »Debreczen« megrendelésére.

A »Debreczen« szerkesztősége.

Az októberrel bekövetkező új évnegyed küszöbén új előfizetést nyitottunk a »Debreczen«-re s kérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejárt, hogy azt idejekorán megújítani sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék s egyszerűen tisztelettel kérjük lapunk t. barátait a »Debreczen« szives terjesztésére.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	— — —	10 ft — kr.
Fél évre	— — —	5 ft — „
Negyed évre	— — —	2 „ 50 „
Egy óra	— — —	1 „ — „

Mutatványszámokat levelezőlapon nyilvánított óhajra 8 napig ingyen és bérmentve küldünk bárkinek.

A »Debreczen« szerkesztősége és kiadóhivatala Debreczenben, Főtér, a fő postával szemben van, a hova a lap szellemi részét illető közlemények, továbbá hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

A „DEBRECZEN“

kiadóhivatala.

TARKA-ÉLET.

Tíz bábu.

Egyszer egy kis gyermek
Tíz bábút kapott.
Örömben haragyan
Ujjongást csapott.

Miért ez öröm, gyermek?
Porlékony a báb,
Melyet azért kaptal,
Hogy ne sirj tovább.

Sebestyén diák.

Ujonez sorvány.

Mar maga a szó elremitő az egészséges magyar földre, de hátha még a teljes jelentőséget ismerjük annak, sőt esetleg élveztű is, hirtelenében azt sem tudjuk — sirjunk-e, vagy nevéssünk?

Ez ám aztán az igazi masszáz munká — en gros... Magukat embernek nevező puhányokból ezen keserves időszak alatt acéloznak a kikepző tiszt urak s altisztek a görbe orru Kóbi Kohu-ból, a ragyas képű S u s u cigányból, meg a vastagnyaku csürhes K e r e k e s Balintból s a tekintetes ügyvéd urék Árpád fiából, az önkéntes jogász urból, olyan stramm államanytmely a kedves Mannichert, a veszedelmes magu 200 db. élest, a regulák szerint felmálházott háti bőröndöt (bakau! boronyu!) játszva, notázva viszi akár Moszta fele is...

De micsoda kása hegyet, meg profunt szirteket kell addig átfalni szegény vitézeknek, míg a cibili zöld por lekopik fölök tövérő, hány feküd, hány terdre, hány viszakozz, hány futólépes, hány tagozott menet indulj — egy! minden keserüség le kelle nyelniük s átkell izmadniok, míg vegre örmester ur Mihájlik szemükbe is megmondja nekik:

— Na fiaim, most már vagytok olyan formák, mint az ember!

Hat hétig tart a tulajdonképeni ujonez sorvány, de ez a hat hét mintha csak hatvan hosszu esztendő volna. — Egész nap kint a gyakorló terezen vagy a tisztogatással telik. Alig aludt valamit a szegény pára már is:

— Hé! Felbuni! rivalg az öreg baka, az ügyeletes frajteri sarzsit helyettesítve.

Egyetlen lépést nem tehet a savanyu arczu ujonez, mi Derblay ur szerint is jól volna teve. Majd hirtelen csapta le a talpat, majd meg lassu vontatott tempójával rontotta el az ütemet, melyet akarmily agyukerek dübörgéseként kopogtat is ki a kiszikadt porondca a szegekkel bevett bakancstalp, a kikepző tiszt ur elmulaszthatatlan kötelességének tartja percéről percze hangoztatni:

— Nem halom!! Ezt kikérem magamnak! Hat nem lesz már soha ütem?

De hat még az örmester, a szakaszvezető, a tizedes, az örvetető, sőt meg az öreg bakacsimborak is mennyi mindent szükségesnek tartanak magoknak k i k e r n i e, szegény csürhe mellől befogott ujonez, csoda hogy meg nem örül bele, no de aztán bármily képtelenségnek tetszik is, az ujonezsorvány komiszkás cimboraasszója egysezer az mégis elfogyatkozik. A puhányok már dagadnak az izmai, olyan gaugos a külépése, kész katoná vált belőle hosszu vergoniat pöfökel, piros orcájú szakácsnőt ölelget, lenézőleg sandit végig a cibiben, szóval a király tulajdon ur katonája, kinek vasárnap estére még a százados ur is szivesen adja a kimenőt.

— Hanem ti bundások, ti zöldfülü regruták ezt ti meg nem éritek soha, mert egy nappal hamarabb elmulik a világ, mintsem hogy ti belőletek öreg baka lesz, vigasztaljatja a keserü ábrázatu fiukat a Nyulas-gyakorlótéren ma még Mihájlik örmester ur, akinek azért, ha harapós is az orcája, soha sem él gyöngye ujonez peccenyével de mindig szivesen fogyasztja a frissen sült hazait, ha czip), ha kalács, ha kolbász az, csak az a fő, hogy hazai legyen, mert olyant, mit az edes anya süttöt-főzött, gyémántért sem lehetne kapni a nagy katonai magazinban.

Paulus.

Oktober 6-ika.

— Emlékkünnepély a főiskolában. —

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, okt. 7.

A debreczeni ev. ref. főiskola akadémiai ifjuságának irod. önképzőköre elhatározta, — hogy a jelen évtől kezdve mindig megünnepli a nemzeti gyász napját, október hatodikát. Az első ily ünnepet tegnap d. u. tartották meg a főiskola dísztermében, szívenletesen csekély számú közönség előtt. A szokatlanság, vagy a rossz időjárás, vagy talán az iskolai szüreti szünidő, okozhatta hogy a városi tanács tagjai kivételével nemcsak a közönség, hanem a diákság és a tanári kar is hiányzott az ünnepélyről. A tanárikart — legalább ugy látuk — nem is képviselte más, mint Ferenczy Gyula, az önképzőkör felügyelő tanára és dr. B a r t h a Bela, a férfiközönséget pedig az ujjainkon megtudtuk volna számolni. Nem jól van ez így.

Az ünnepély a főiskolai énekkar precíz énekével kezdődött, mely a H y m n u s z-szal vezetete azt be. Az ének elhangzása után J u h a s z Sándor 3 th. az Önképzőkör ifj. elnöke mondott rövid elnöki megnyitó beszédet, ismertette a célt, amelyet az önképzőkör ez ünnepély rendezésével elérni akar. Ezután A c s a y Lajos th. szavalt a t i z e n h a r o m c z. költeményét s a főiskolai énekkar adott elő egy megható g y á s z - i n d u l ó t, melyre F o r r á s Gyula jh.-nak V é r t a n u k e m l e k é r e c z. költeménye következett szerző szavalatában. A közönség valamennyi számot tapsokkal jutalmazta.

Ekkor következett az ünnepély fénypontja, K u n Béla jh. emlékbeszéde, amelyet mai tárczánkban közlünk. Ez a körülmény felment bennünket attól, hogy belső tartalmát külön megdicsérrjük mint azt valóban megérdemelné, de egyenes kötelességünké teszi, hogy megemlékezzünk a szerzőről, mint előadóról. Ez a fiatal ember k é s z s z ó n o k, aki nemcsak irni tud, hanem gondolatait el is tudja mondani. Teljes biztossággal állt ott a pódiumon s adta elő szép emlékbeszédét s ahitattal csüngtünk rajta mindnyájan. Erős hangjával teljesen rendelkezik s ért hozzá mikor kell azt a tartalomhoz képest használni modulálni. Olyan pályára lép, amelyen a szónoki tehetség igen nagy értékű záloga az élet sikerének s ez a fiatal ember ugy aiktó, mint előadó tehetsége révén utban van oda-felé.

Az ő emlékbeszédére felzúgott taps után G é v a y Béla, egy vékony hangu fiatal ember adta elő V a r a d y Antalnak A i z e n h a r o m c z. költeményét s az énekkar előadta S z ó z a t rekesztette be a szép ünnepélyt.

A székes főváros világitása.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, okt. 7.

Lapunk mai számának hírdetéseit közt található a városi tanács hírdetménye a közvilágitás ellátása ügyében: nem lesz érdektelen tehát, hogy közöljük azt a választ, amelyet az ország legnagyobb fogyasztója, a székes főváros adott a főjegyző kérdéseire, a közvilágitás tekintetében, érdekes adatok vannak benne nagyon. Ime:

1. Kérdés. A közvilágitásnak mely rendszere van alkalmazásban? mióta és mely társulat vagy vállalat által láttatik el, esetleg házilag történik-e a kezelés?

Felelet. A légszesz és kőolaj világitás. A gázvilágitás 1865. a petroleumvilágitás pedig 1864 é óta van alkalmazásban. A kőolajvilágitás a jobbparton házilag, a balparton vállalati uton történik. A gázvilágitás az Ált. Osztrák magyar légszesz társulat szközi.

2. Kérdés. A fennálló világitási rendszer mely mérvben elégíti ki az igényeket?

Felelet. A fennálló rendszer ez időszertint általánosságban kielégíti az igényeket,

habár kívánatosnak mutatkoznék már nagyobb forgalmu utvonalakon a villamvilágitás behozatala.

3. Kérdés. Micsoda kísérletek és tervek történtek a közvilágitás fejlesztése, javítása, olcsóbbá tétele tárgyában s mily eredménnyel?

Felelet. Kísérletek történtek az Andrássy uton villamos ivlámpákkal, a fürdő utcában pedig az Auer-féle légszeszlángzókkal. A pénzügyi oldalra való tekintettel a hatóság egyelőre az Auer-féle világitást fogadja el s jelenleg a főbb utvonalak successive Auer-féle lángzókkal láttatnak el.

4. Kérdés. A köz és magánvilágitáson kívül mily czélokra lett a rendelkezésre álló erő felhasználva? és mily mérvben?

Felelet. A gáztársulat a gyártott légszesz egy részét motorikus czélokra magánosoknak szállította. Hasonlóképen a két villamos társulat az elektromos áram egy részét motorikus czélokra magánosoknak köbméterenkint 8 kr, míg az elektromosság hektowaltonkint 4. kr.

5. Kérdés. Mennyi az évenkénti költség a közvilágitás ellátására nézve s mennyi az évenkénti és lámpánkénti világitás ára a köz és magánvilágitásra nézve?

Felelet. Az 1897. évi költségeloiránya szerint az utcai világitásra légszesz 134.155, Kő olaj 71.838 frt. Különfélek 6000 frt. összesen 211.992 frt. van fölveve. Egy közönséges utcai gázlángzó 1415 liter óránkénti fogyasztással 3781³/₄ évenkénti egész órával 13 frt. 38 kr b a k e r ü l (egész éjjeli láng, egy fel éjjeli láng, 1970 évi egész órával 6 frt 88 krba kerül évenként és lámpánként. Az Auerfele lámpások fentartásáért ezenkívül még évenként és lámpánként 7 frt 20 kr. fizetendő.

A balparton egy egész éjjeli kőolajlámpás 24 frt 84 krba kerül évenként, a jobbparton 32 frtba. Megjegyzendő azonban, hogy míg a jobbparton körlángzós lámpások, addig a balparton lapos lámpák vannak alkalmazásban.

Városi épületekben lévő gázlámpások által fogyasztott légszesz m 3—e 7—42 krba kerül.

Magánosok fogyasztott légszesz köbmétere után 10 krt fizetnek.

6. Kérdés. Általános megjegyzések, az esetleges feltetelek, és egyéb idevonatkozó adatok felsorolása.

Felelet. A Székes főváros világitására nézve részletes adatok találhatóak a székes fővárosi hatóság által pártolt és a magyar mérnök és építész egylet által kiadott Budapest műszaki utmutatója című munkában. Ára 5 frt, megrendelhető a magyar mérnök és műépítész egyletnél. A fővárosi mérnöki hivatal: Jármy Jenő műszaki tanácsos.

Táviratok.

Minisztertanács.

Bpest okt. 7. A Debr. eredeti távirata Tegnep, d. u. minisztertanács volt, amely hír szerint valószínűleg azon tjavaslat tartalmának megállapításával foglalkozott, a mely a kiegyezési törvényeknek 1898 decz 31-ig való meghosszabbítását fogja kimondani. Feltehető, hogy a kiegyezési provizorium törvénybe iktatása parlamenti technikai okokból csak egyetlen egy törvényben fog történni, a mely a bankszabadalom 1 évre való meghosszabbítását is kimondaná. — E szerint az egész tjavaslatnak csak azon törvények felsorolására kellene szorítkoznia, a melyek hatáztanak egy évre szóló meghosszabbítása czéloztatik. Ilyen tjavaslat elfogadása azután a magyar képviselőházban a pártok eddigi dispositiói alapján mi nehézségbe sem fog ütközni, de a monarchia másik államában is a provisorium tjavaslat idejekorán való elfogadása, habár nehéz küzdelmek árán, de az alkotmányos formák teljes betartása mellett, méltán várható. Az osztrák képviselőház hangulatáról ideérkező, megbízható forrásból eredő értesülések ilyen várakozást nem épen tulzottnak tünnetik föl.

37% kvóta?

Budapest, okt. 7. A Debreczen er. táv. A Bud. Tud. írja: Illetékes helyről felhatalmaznak annak kijelentésére, hogy az Egyetértés című lap azon hire, mintha a tegnapi bécsi tárgyalások alkalmával a két kormány 37% quotátan megállapodott volna, teljesen alaptalan. A végleges kiegyezés a tegnapi bécsi tárgyalások alkalmával szóvá sem ét tetet és a magyar kormány 37% quotába bele nem egyezett. — Természetesen az ezen állítólagos tárgyalásokról ugyanazon lap által közölt részletek is teljesen légből kapottak.

A brüsszeli kiállítás vége.

Bpsst, okt. 7. A Debreczen er. táv. Brüsszelből távirják a B. T. nak: A belga király f. hó 16-án személyesen fogja kihirdetni az egyes államok képviselői előtt a jury által kitüntetettek névsorát. Ez lesz a kiállításnak záróköve. A magyar osztály nem kevesebb, mint tíz grand prix-t kapott, a mely fényes eredmény nemcsak kiállított czikkeink kitűnő voltánkhá nem azon buzgalomnak is köszönhető amelyet Mikló s Ödön és Návay Aladar dr. dr. a magyar érdekek képviselői között nyújtottak. Előbbi mint a jury elnöke, utóbbi mint a magyar osztály vezérbiztosa teljes erejükből azon voltak, hogy a magyar kiállítás érdemei méltó elismerésben részesüljenek.

Gazdasági ismétlő iskola B-Csabán.

Budapest, okt. 6. (A »Debr.« ered. táv.) Békés Csabán az ország egyik milleniumi alkalmát, megyei gazdasági iskolát tegnap avatták fel. Jelen volt Darányi miniszter képviselője és a magyar Kázmér gazd. tanint. főigazgató is.

Okt. 6-ika a vidéken.

Budapest, okt. 7. (A Debr. ered. táv.) Az Okt. hatodik gyásznapi alkalmából Szolnokon a főgimnázium ifjusága rendezett gyászünnepet. Rekvem után a honvédsírokat megkoszorúzták. Az O budai hazafias munkások nemzeti demokrata munkások, malom munkások is gyászünnepet rendeztek. Nagyváradon a róm. kath. templomban tartott gyászmisén Bulyovszky pogármester a tanács tagjaival jelent meg. Ott voltak a régi honvédek és az ott állomásozó honvédség tisztikara, az idarlestület, akadémiai ifjuság stb. Nagybecskerekben szintén volt gyász ünnep az összes iskolák növendékei jelenlétében. Miskolczon a reformátusok és minoriták templomában volt gyászszenitizület a hatóságok, ifjuság stb. jelenlétében.

A csodarabbi temetése

— Saját tud. táv. —

Ujfehértó, okt. 7. A tegnapelőtt meghal. országvilág ismerte csodarabbi most temetik el. Uj Fehértó községe sohasem látott még annyi embert, mint most idecsődült. Száz ezreket re tehető a ömeg, mely a temetésu je en van, keresztények és zsidók vegyesen. Az egész környék ös'szes zsidósága s különösen az Ung és bereg megyei lengyelzsidók sőt Galicziából is sokan érkeztek úgy a rendes, mint külön vonatokon. — Eddig nem kevesebb mint három különvonat érkezett. Az egész környék összes rabinsai kántorai és sakterei itt vannak hogy jelenlegyenek óriási hirtévre szert tett kollegajuk temetésén. S hamég csak itt volnának De majdnem valamennyi beszélni fog úgy hogy a temetés mely épen most du 2 óra után kezdődik, éjfélig is el fog tartani. Holnap cikket írok a temetésről.

Ujdonságok.

* Személyi hírek. Puky Gyula kir. ítélőtáblai elnök szabadságidejének letelte után városunkba visszaérkezvén, hivatalos működését már megkezdte. Lengyel Kálmán tanácsjegyzői szolgálatra berendelt tszéki aljegyző, a kir. ítélőtáblán e hó 6-án kezdte meg működését.

* A szatmári új főispán. A kormány-párti sajtókaró hivatalos és félhivatalos lapok hiába czáfoltázták, mégis csak Nagy László Szatmármegye nem igen kedvelt alispánja lesz a szatmári főispán. Mert mint tudósítók írja, Nagy László alispánt táviratilag magához hivatva a belügyminiszter, akivel, hogy miről tanácskoztak, arra a szatmári üres főispániszék eléig tanulságos magyarázatot ad.

* Ugyészi kirendelés. A debreczeni királyi főügyészség dr. Orsz Sándor szatmári kir. alügyészt a nyiregyházi törvényszékhez rendelte ki 3 heti szolgálatára.

* Az ujfehértói csodarabbi temetése. A tudós öreg rabbit, az országokra híres csodarabbi Reb Hertzkat már megmosdatták a halotti mosdatók s beistakargatták szikar öreg testét fehér selyem hallottí lepedőjébe. — A kihez százezrek fordultak kérelmekkel segélyért szük, a zsidó ritus szerint előírt, cziczomátlan deszkakoporsóban fekszik. Imákat mormoló ajka elnémult s sárgult lévelű nehéz könyveit, melyekbe kelet balcsat írtak bele mély elméjük tapasztalatait emészteti a por, a penész az öreg csodarabbi bizony nem bűtöztet többé belé, neki már ragyog az örökvilágosság, a rebé már látja, ismeri azokat a titkokat is, miket könyvveiben hiában keresgetett egy emberi élet hosszú folyásán keresztül. A híres csodarabbi Reb Hertzkat ma délután temették el az ujfehértói akáczos, kis zsidó temetőbe s koporsóját a zsidóknak ezreik is érték ki. — A vidékről szekereken, gyslogszerrel, vasuton az utolsó tiszteletet megadni ezrével es ezrével siettek a zsidók. Így Debreczénből is ma d. u. 2 külön vonaton mintegy ezren mentek ki a csodarabbi temetésére. És rázza a régi temetői akácok gyöngye leveleit az őszi hideg fagyos szél az új sirhalmon, melyen tavaszra már virg is nyílik...

* Uj ev. ref. tanácsbíró. A nagykarolyi ev. ref. egyházmegye szeptember 28-án Mátészalkán megtartott gyűlésen a megürült tanácsbírói állásra Domahidy Elemér főszolgabíró választotta meg.

* A hosszú nap és a katonaság. Azoknak a legényeknek, kik megütötték a katonai mértéket október 6-ikan kellett bevonulni, még a zsidó ujonczoknak is, kiknek pedig erre a napra vallásuk egyik legnagyobb ünnepe a hosszú nap esett. Az Országos Zsidó Irod. közbenjárt a budapesti hadtest parancsnokságnal, hogy tekintettel e jeles ünnepre a zsidó ujonczok csak október 7-én vonulhassanak be. A budapesti hadtest parancsnok megadta erre az engedélyt, úgy szinte a temesvári 7. hadtest parancsnoka is, a melyhez a 39-ik gyalogezred is tartozik, melynek parancsnokságát táviratilag értesítették az intézkedésről. A közös hadseregbeli zsidó ujonczoknak tehát ma van az igazi októbernek elseje, mikor a legényeknek a nóta szerint be kell rukkolni, ugyszinte ma vonultak be a honvédséghez tartozó zsidó ujonczok is, mert a honvédelmi miniszter még júliusban intézkedett.

* Érdekes szüreti mlatság. Muzkoczki András és Pecze Istv n érdekes szüreti mulatságot rendeznek f. hó 9-én, szombaton a korona táncsteremben, melyen confeatí dobálás, szeptentín tánc zóna posta is lesz. A szüretifelvonulás jelenetekben törtévéni a zsi nép-színműi jelenet lesz. Birók, bakterek, nótiariusok, pásztorok, szep pásztorleányok, sőt tolvajok is lesznek és a kis bíró által adatik majd az érdekes szüreti közönségnek tudára hogy a tolvajságtól órizkedjenek, mert a pásztorok s pásztorleányok anyival inkább a z em füllesek lesznek, mivel akik a legtöbb tolvajt elfogják, azok jutalomban is részesülnek. A belépti-díj is nagyon olcsó

lesz személy-jegy 40 kr csalájjegy 3 személyre 1 frt.

* Vivó tanfolyam. Szigeti Benedek Gyula, az országszerle ismert kitűnő és hírneves vivómester ez év folyamán is Debreczenben marad, és. Városi Tornacsarnok vivó helyiségében vivótanfolyamát a mai nappal meg is nyitja. Jelentkezni vivás-tanulásra egész nap lehet a mester magán lakásán a tornacsarnok helyiségében. Ezzel kapcsolatban érdekesnek tartjuk jelenteni, hogy a tél folyamán több érdekes vivó-academiát fog Benedek tartani, Santelevel, Br Botthmérrel, a honvéd huszárak legjobb vivójával s j b A jelentkezők nagy száma miatt tessék sietni a beírásokkal.

* Névváltoztatás. Kiskoru Lemberger József Ottó debreczeni lakos vezetek nevét belügyminiszteri engedéllyel Lengyelre változtatta.

* Szüretelnek az Ér-Melléken. Az érkörtvélyesi szőlős hegyen már megtartották az első szüretet, melynek eredményéből ítélve, ha a szürt bor mennyiség tekintetében nem is üti meg a tavalyi mértéket, mert legfőbb közepes termés várható, de minőség tekintetében 3-szor 4-szer kitűnőbb, erősebb szesztartalmu lesz a tavalyinál. Az általános nagy szüretet f. hó 13-ig napján fogják az érkörtvélyesi szőlő epen megkezdni.

* Rinevezések. Az igazságügyiminiszter Vass Lajos a kisvárdai kir. jarasbiróság-hoz irnokka, a debreczeni kir. ítélőtábla elnöke Gaal István segélydjias joggyakornokká, László Andort a debreczeni kir. ítélőtábla kerületébe segélydjias joggyakornokká nevezte ki.

* A feltámadt középkor. Az a borzalmas szekta, melyot egy fanatikus orosz ember nemrég Ternovában, Tiratpol mellett megalakított, megint háborozgató hírekkel látja el a civilizált világot. Egy Kovalev nevű hőbortos férfi számos szerencsétlen emberi lényt toborzott egyúvé új vallás számára, amelynek hívói, az Ur nagyobb dicsőségére, élve eltemették magukat. A napokban megint több olyan ember holttestére akadtak, aki fanatizmusból eltemettette magát. Megtalálták egy ismeretlen asszony és hat éves leánykája, egy vincellér és kis gyermeke holttestét, valamint két ismeretlen emberi hullát. Kovalev a hatóság előtt kijelentette, hogy tudott a szerencsétlenek szandékáról, de vonakodik megmondani, hogy szektájának többi hívei hol vannak. Es mi meg szánakozva beszélünk a közepkor vallasos örültjeiről!

* Harmincz nemes Budára tart. Ezt az ismeretes ballada strófát keservesen szavalva lépett be tegnap Komjáthy János szinigazgató irodájába egy pölyhös állu ifju szörnyen sipító hangon bizonyitgatta jó Komjáthy János előtt, hogy

Mind hősök ők, mind férfiak;

Mind hű és hazafi!

Jól van, jó, szakította végre félbe Komjáthy a jövő Komjáthy Jánosát, de ugyan mondja meg már végre, hogy mi közöm van nekem a harmincz nemesekhez, a kik Budára tartának? Ha oda tartanak hát szerencsés utat kívánok nekik!

— Az a köze van hozzájuk — szolt az ujoncz, fénylő szemekkel — hogy én színész akarok lenni. Erzem kebelmben az isteni szikrát.

Azután elmondta az ifju, hogy az apja, a ki becsületes csizmadia mester elverte, a miért a mai előadásra vágyakozott. Zsarnok apjának köszivü kegyetlenége birta azon elhatározásra, hogy színész legyen. Komjáthy persze jóakaratulag felvilágosította, hogy az nem megy olyan könnyen mint a hogy ó gondolja. Előbb el kell végezni a színészkolát Budapesten a mi három négy évig tart. Erre azután kiábrándulva, végkép elkeseredve táromlygott ki az irodából Kont a kemény vitéz dicsőítője.

* III. Béla király temetése A historiai ünnep III. Béla király temetése napja közeledik. Elkészült már az a gyászokcs, amelyen III Béla király és neje csontjait végleges nyugvóhelyükre a budavári koronázótemplomba fogják szállítani. A hirtő olyan, mint egy nagy

üvegezett batár. Tetőzetén a magyar koroua. A szertartást úgy tervezik, hogy a királyi ereklyéket a szentélyben állított ravatalra helyezik s 3 napig hozzájárulhat mindenki. Körülte a koronaórség fog állani. Az egyházi szertartást a hercegprímás végzi d. e. órákban nagy rekviemmel. A csontokat a kapornában való elhelyezés előtt kiviszik a templomból s Budavárbán körmenetet tartanak vele azokon az utcákon, — melyeken a Szt. Istvánnapi körmenet szokott átvonulni. — Az ünnepre meghívják az országgyűlést, a hatóságokat, Katonag vonul ki, sorlovést adja Gellérthegy ágyui megdördülnek s a templomok harangjai meghuzzák városzerte.

Dadogók intézete Nagyváradon Dr. Wlasscs Gyula, közoktatásügyi miniszter április huszonkilencedikén 5650. szám alatt kelt rendeletével Nagyváradon egy dadogók nevelő és gyógyító intézet felállítását határozta el. Az intézet vezetésével a közoktatási miniszter — mint értesülünk — Vaday József szaktanárt bízta meg. Az intézmény november elsején nyílik meg.

Inséges rendszabályok. A tegnapi délutáni minisztertanács foglalkozott azokkal a rendszabályokkal is, melyeket az ország egyes vidékein a rossz termés és áradások folytán előállott sanyaru helyzet szükségessé tesz. Az illető vidékekről beszerzett adatok alapján mindenekelőtt 60000 mm. vetőmag kiosztását határozta el a kormány s a kiosztás a rossz termés által leginkább sújtott déli vármegyék területén már folyamatban is van. A vetőmagnak egy negyedrészt ingyen a többit hosszabb lejáratra kölcsön adja a kormány. Ugyancsak az ország déli vidékein utépítési munkák fognak a lakosságnak kereset forrást nyitni, az árvizek által leginkább sújtott Dunamentén pedig azoknak a szabályozási munkálatoknak a siettetése, amelyek több évre fölösztva már engedélyezett a törvényhozás.

A negyedik Samu. Van a felvidéknek egy kedélyes k s városa, a mely a többi közt arról is nevezetes, hogy a pap minden második fiút Samunak keresztel. Ebben a sok Samu városban történt meg az alábbi józsi történet. Egyik verőfényes délelőtt három ur sétált a foutezán s valami városi úgyről tanakodtak. Egyszerre csak harsány kiáltás hallatsza a hátuk mögött: Samu! Természetesen mind a három hátra fordult, de bizony senkit sem láttak, a kiről gondolhattak volna, hogy nekik szólt. Folytaták hát a diskurzust, mikor újra hallják közelebből: S a m u! Ez már olyan parancsoló hangsúlyozással volt mondva, három Samu önkénytelenül is megállott. Az utca közepén egy paraszt jött felejük, rövid ostaroval öszövére ökröt hajtva. Mikor odaért hozzájuk, az egyik ur megkérdezte tőle: »Kend kiabál itt Samut?« — »En vőnek!« — »Hát honnan ismer maga benünket?« — Nem láttam én az urakat meg egyszer se. »Hát akkor miért kiabál reánk?« — Megkövetem az urakat az az ökrömnek szól! — A három Samu nem szólt egy szót sem többet, de a városházán intézkedtek, hogy több marha-passzust ne állítsanak ki Samu névre.

A tiszai hajózás. A Tiszán, Szolnok és Tiszafüred között létesítendő rendszeres személyes áruszállító gőzhajózatok érdekében Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye közigazgatási bizottságának a kereskedelmi miniszterhez intézett feltérjesztésére már megjött a válasz. A miniszter értesítette a közigazgatási bizottságot, hogy előterjesztését megfontolásra érdemesnek találta, de az ily rendszeres járatok és így ő szerezni tudni, hogy az érdekeltég mennyit áldozna a rendszeresítés kedvéért. Eről kíván első sorban felvilágosítást a miniszter, a ki még felhívta a magyar folyam- és tengerhajós részvénytársaságot, hogy a tárgyalások során a felvilágosításokat minden irányban adja meg.

Köszönetnyilvánítás. A depr. iparos ifjuság önk. egylete által múlt hó 12-én tartott szüreti ünnepélyen felülizettek a következők: Bornyász József 4 frt 98 kr, Végli Sándor 3 frt 60 kr, Tóth Kálmán 2 frt 30 kr, Török Balint 1 frt 60, Boszoy Károly 1 frt 30, Németh András 1 frt 30, ifju Pető György 1

frt 10, Poroszlav Károly, Serli Ede, Santa Gy. 1—1 frt, Nagy Lajos 90 kr, Németh Ignác 80 kr, Cziczó Lajos, Molnar Ambrus 60—60 kr, Kiss Peter Kiss Kálmán 50—50 kr, Faragó István, Hammer Ferencz, ifj. Kertész András, Kovács Balint, Lengyel Lajos, Sz. Nagy L., Pető Gábor, Schvarecz János, Sipos Laszlo, Tóth Mihály, Vargha J. N. N. 30—30 kr, Nagy Károly, Rex 30—30 kr, Kállay Sándor, Korond Jánosné, Nagy János, Sztraka József 10—10 kr, összesen 26 frt 48 kr. A szőlős kert előállításához szóló mennyiséghez a következő urak voltak szívesek adományokkal hozzájárulni: Cziczó Lajos, Riesz Henrik, Szedlak József, Tordai Gábor, Tolnay Lajos, Zelinger Ede. A fent elősorolt urak fogadják szíves adományaikért az ip. ifjuság önk. egylete nevében halas köszönetem nyilvánítását, nemkülönben az estélyi sikerét és fényét pásztorkodó szereplőkkel megteremtő kisasszonyok és urak, végül a nagyközönség a szíves partfogásért. Debreczen, 1897. okt. 6. Kiss Sándor a vigalmi százás bizottság elnöke.

X Dréher-féle udvarkert ötérmében színház után választékos friss vacsora.

Debreczeni séták

Figyelmeztetés azok részére a kiket megillet.

Debreczen, okt. 6.

I.

Az esős idők beálltával ismét ki vagyunk téve azon kellemes esetnek, hogy a város istállójának az utcái epülete, vagy a püspöki lak avagy a szomszédos hatvanutcai tanári lak, sőt a kismester utcai leány iskolai épületeknél ki kell térniük, mivel ezen házakon valamint sok más ház ereszen esőt felfogó csatorna nincs. — Télen az ereszen jégcsapok kepződnek és olvadás idején az emberek nyakára hullanak. — Azt mondják, hogy szabály rendeletben ki van mondva, hogy minden ház eresze csatornával látassék el kivéve a városi, e g y h á z i é s k o l l é g i u m épületeket.

Az emberek csodálkozva nézik azt az igazán szép munkát a mely a mi öreg nagytemplomunkon végeztetik. A gomb levétel és feltétel kitünően sikerült. — A gyengének látszó alvanyok meg álltak helyüket és sűrű emeleteivel holdvi ágos éjszakákon dicső nagy templomunk egyik-egyik tornya úgy nézett ki mint egy kínai pagoda. Az aranyozás, meg a festés is jól sikerült, de már az előház nagy háromszögének bádög fedelére nem jutott festék. — Szép bizony ez a mi nagy templomunk akar mit beszélnek az irigyek. A kupolájának ki kellene építve lenni s meg lenne egy egyszerű de nagyszerű református dóm, a nélkül hogy milliókba került legyen. —

A belseje egyszerűen van festve a padló helyét nyolcz vagy hat szögű kövek fogják helyettesíteni. A parquet nem volt czölirányos, mivel pinceze nélküli helyiségben a parquet igen hamar össze vissza görbül.

Nem sokára bevonulhat az ájtatos gyülekezet a mi szabadságot hirdető nagy templomunkba, de azt még sem fogja tudni, hogy hányat ütött az óra, ha csak valamelyik kefégyár ki nem segíti a gőzgéptől eredő, munkásokat a munka beszünetését jelző pontos bombölésével. Ha az óra az már nagyon régi de hát ügyesen van szerkesztve, a két toronynak egy órája van, a keleti toronyban. Hosszu szerkezet vezeti az erőt a Rákóczy toronyba és azt az órát is igazgatja. De hát elközpvan már a tengelyek, ez erőt átvezetés gyengült s így a nyugati torony órája mindig későbbben jurt, sőt utóbbi időben annyira ellanyhult, hogy rossz nyelvek azt beszéltek, miszerint egy ór folyást oda volt állítva, a ki a mutatott előre toszogatta. — De hát kitisztítva, eljárna még az az öreg óra legalább a jövő századig, azonban az óramester azt mondja, hogy biz ő potyára nem tisztogatja, az illetékes körök pedig azt mondják, hogy tartozó kötelessége az óramesternek a mű rendbe hozatala.

Igy versengenek, az adófizető nép pedig várja, hogy vajjon lesz-e az illetékes körökben egy olyan okos fő a ki kimérné mondani Dobjuk sutba azt a 80 vagy 100 évet monstrumot, vegyünk egy modern órát, mely a templom középpontján állíttassék fel és két rövid karral igazgassa mind a két torony óráját. Itt fedél alatt lenne, s nem lenne kitéve a szerkezete az örökös léghuzamnak. sőt dirigálhatná azt a transparent órát is melyet a me g b o l d o g u l t S t e i n f e l d A n t a l a nagy háromszög közepére tervezett és erre a czélra alapítványt tett. Ha nem elegendő az alap, ki kell pótolni, az ilyen czélra aztán lehet népünnepe rendezni, szívesebben beleegyeznek a pilgárok a nagy-erdő elzáratásába mert közczélra történik. — addig pedig tegyenek az illető körök valamit a nagy templom órái érdekében, mert hiába nem minden ember tanácsnok, a ki hátra szólhat a kajdujának: »Janos nézze meg kend hány óra?« — »Tizenkettő, ha meg engedni méltóztatik.«

Akkor tájban (lehetett ugy 1830 körül), mikor ez az eset történt. 12 órakor mentek haza a városatyák, delután meg fel se néztek a városházára, mert mindegyiknek hol a cserén vagy a tanyáján, kaszálaban vagy a sesta és boldogfalvai kortban volt a dolga. Bizony jó dolga is volt akkor egy tanácsnoknak, kezdtek is nagyon tollasodni, le is küldtek valami királyi vagy császári biztost hogy investigálja a dolgot. Ez a jó ur aztán be is járta a város ka-zállót. Gyönyörű sok szena kaza! volt a felrakva. Sorba kérdezgette aztán a biztos ur a kocsisától: »kié ez a szena?«

— Ez a tekintető S. S. tanácsnok uré! — Hát ez a másik? Ez meg a tek. főbíró uré! — Egyszer egy olyan kazal szénán akadt meg a tisztelt leküldött ur szeme, a mely háromszor olyan nagy volt mint a többi. — Hát ez az óriás kazal kié? — »Ez a méltóságos biztos uré! felel a kocsis. »Már hogy az enyém! — Igenis parancsolatjára. »Hiszen van akkor szena elég. jut is marad is.« — Nem is lett semmi a feljelentésből. Mennyivel rosszabb dolguk van ma a város előjáróinak, reggeli 9 óratól 12-ig delután 3-tól 6-ig kell tizszer annyi munkát végezni, mint anno dazumal.

Aztán az örökös ülésezés, az akták óriási száma, daczára a szaporodó munkának még mindig a régi z o p f rendszer. A számvévi hivatalban a kettős könyvvezetés nincs behozva. A fogalmazványokat meg mindig inpurum írják, azt aztán letizázza az írnök (copir vagy is másoló könyvről szó sincs). Sokszorosító gép nem kell, hiszen ott a nyomda, elég pénzbe kerül. Az írógépet csak hrból no meg a tanszer kiállításáról ismerik. Egy szóval a sok munka daczára semmi előrehaladottság, semmi munka beosztás, hanem a régi slendrián és obégatás a sok dolog miatt.

Egyszer aztán akadt néhány modern ember, olyan volt miniszteriumi hivatalnokok, a kik fel vetik a kérdést, nem jobb lenne-e a hivatalos órákat 8-tól 2-ig tartani, mint az a miniszteriumokban van, meg Debreczenben a pénzügyigazgatóságnál és ime a szerencsétlen eicsigázott hivatal sereg leg-lebb tör palczát e kitünő idea ellen, és rabszolgák akarnak maradni továbbra is. Azzal nem gondolnak, hogy a város legalább évi 5000 frtot takarítana meg csak világitás fejében, meg hogy a távol lakóknak nem kell hazulról kétszer befaradni, hanem maradnak a régi horthobágyos gazdalkodás mellett: »h a i d e s a p á m n a k j ó v ó t, — n e k e m i s j ó.«

Y—ee.

Színház.

Dózsa György.

Tegnap este a nemzeti gyász alkalmából Jókai a Mórna szingazdag és hatásos, de jellemzés szempontjából annál gyöngébb történeti drámáját adták. Ha már a kassa nem

engedi, hogy e napon egyáltalán ne legyen előadás és ebbeli kifogásunk hiábavaló volna: csak üdvözölhetjük Komjáthy direktort a valasztásért. A magyar demokrácia első vértanújának története csak felemelő hatású lehet az eddig utolsó ünnepén. Nagy kár, hogy ezt az igazságot oly kevesen érzik ma már s tegnap este üresen hagyták a színházat, a minek hogy nem a nemzeti gyász volt az oka: az ifjuság ünnepe bizonyítja. De térjünk a dologra. A czimszerepet Komjáthy játszotta, hatalmas szavalatával gyakran ragadva zajos tapsokra a kis számú, de hálás közönséget, mely úgy látszik tegnap összebeszélte, hogy ha már az összes zártkörűeket meg nem töltheti, legalább tapsból ad többet a kelletténél az ünnep okából. Jól tette, legalább kipótolta a Gyimesi vadvirág közönségének bosszantó hidegségét. Dózs a György szerepe olyan, amely nagy indulatokat és nagy tetteket nem szab játszója elé végrehajtás végett, a mi volna is benne az indulatból, ele nyészeti azt Jókai szóözönének búbájos melódiája s a színész megtette kötelességét, felkeltette a hatást, ha jól elszavalt azokat s Komjáthy ennél többet is tett, játszotta szerepét. Az első felvonásban ugyan a főurak gunyjának czégtáblájaként kissé hidegnek tűnt fel az az önértetes s indulatait műveltségével fekezni nem tudó büszke fő, de már Rózsával (Szabó Irma) való találkozásakor megtudta értetni szívének igaz érzéseit s megmaradt továbbra is annak, aminek lennie kellett: imponáló s csak önmaga szemében bűnös (mert kedveséhez hűtelen) szabadsághősnek. Szabó Irma ismét fűzött egy zöldes babért szép sikerei díszes koszorújához: Igaz volt minden érzésében és szavában. De a ki utánuk első érdemli a dicséretet, az H a d a y Sandor, ki Barna jobbját megmozdító drámai erővel alakította, határozott nyereség ö társulatunkra. Komjáthy n é mint Csáky Lóra minden szavával nézésével valóban imponált. Az első felvonásban kapott szép csokrot ez este is kiérdemelte. Rózsával való sátor jelenetében mint igazi ur n ő tűnt fel viselkedésének és szavainak méltóságával az egyszerű, családias halmi köz porleány felett mikor pedig Dózs Györgyöt ígértehez híven börtönében meglátogatta s ott maradván megszegte szavát: nem nézett Dózs Györgyre teljesen elének varázsolta a XV. század vége oligarchiájának egész lélek világát... Micsoda kár, hogy nem volt társa ebben Z a p o l y a! Sosem lesz talán nagyobb okunk sajnálni Szilágyi Vilmost mint tegnap este volt: a Bartha kezében semmivé lett ez a nagy szerep. Ha csak olyan lett volna ez a főúrunk, mint a milyennek tegnap láttuk: sosem lett volna belőle magyar király. Az epizód szerepekben első sorban S z a t h m á r y Árpád Lőrincz diákja. s V i d o r hegedőse érdemel említést, de B é k é s s y mint Bornemisza s a többiek is jól egészítették ki az ensemblét.

Fejő.

Műsorváltoztatás. Szombaton 1897 évi október hó 9 én az előző hirdett „Gárdisták” előkészületei miatt ennek későbbre halasztásával Niobe, nagyhatású angol bohózat kerül színre a czimszerepben Komjáthyéval.

A színészek Szatmáron. A Debreczenben is jól ismert H a l m a y Imre jól szervezett elsőrangú szintársulatával Szatmárra érkezett. A megnyitó előadás f. hó 9-én szombaton lesz.

KÖZGAZDASÁG

Ingatlanok forgalma.

— A debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál.

1. Nagy Mihály mint kiskoru gyermekei gyámja eladja 847. sorszámú házat Kovács Ferenc és neje Molnár Máriának 8400 frtért.

2. Koncz Lajos, Koncz Elek és Koncz Emilia onodói földjét megveszi Barna György 3030 frtért.

3. Hadházi Erzsébet Barna Bálintné hatvan-utcai kerti szőlőjét megveszi Nagy Zsuzsánna 700 frtért.

Budapesti gabonatözsde.

okt. 5

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u n a	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg
Bánsági ó	76	—00—00	80	00.00—00.00
»	77	—00—00	81	00.00—00.00
»	78	—00—00	82	—
Tiszavidéki ó	79	—00—00	—	12.40—12.45
»	76	2 00	12.10	80
»	77	12.15	12.20	81
Festvidéki ó	78	12.25	12.30	82
»	79	12.35	12.40	—
»	79	11.90	12	80
Fehérmegyei ó	76	12.05	12.10	81
»	78	12.15	12.2	82
»	79	12.25	12.30	—
Bácskai ó	76	11.95	12.0 5	80
»	77	12.10	12.1 5	81
»	78	12.20	12 2 5	82
Észak magy	79	—	—	80
»	78	—	—	81
»	79	—	—	81

	Min. hekt.-ben	Ar kilogram
Rozs elsőrendű	uj 70—72	8.35 8.45
» másodrendű	—	8.30 8.35
Árpa takarmánynak	60—62	6.15 6.40
» égetni való	62—64	6.60 7.30
» serfőzdei	64—66	8.— 10.00
Zab	39—41	6.30 6.50
Tengeri bánsági	uj	4.95 5.50
» más nemű	—	4.35 5.35
Repcze bánsági	—	12.20 13.00

Sertés vásár.

okt. 5.

Kőbányai sertéspiact. Szerbiai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 26—55 krajczárig, közép (páronként 250—60 kilogramm súlyban) 53—54 krajczár Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) 52—53 krajc ár.

Sertéslétszám: 1897. évi szept. 27-ik napján volt készlet 30.765 darab, 1897 szept. hónap 29-ik felhajtott 205 drb, 1897 szept. hónap 29-ik napján elszállított 149 darab 1897 szept. hónap 30-ik napjára maradt készletben 30.821 drb. A hizott sertés üzle ányzata élénk.

CSARNOK.

A prágai ghettoából.

— Kohn S. zsidó történetei. — 66

Fordította: ifj. Móricz Pál.

Egyedül jogositott magyar fordítás.

Dávid Leb Magdeburger.

— Elbeszélés az elmúlt század utolsó negyedéből. — 9.

— Most csakugyan megörvendeztetem kendet, már előre így kiáltott a gróf a belépő Magdeburger felé. Felrendeltem az Altneuzsinagóga előljáróját, hanem mondhatom méltatlan vádaskodott ellene. Magdeburger nem is tudja kend, micsoda nagy megtiszteltetésben részesült? Találja ki kend?

Magdeburger elámulva fülelt. Hogy őt a hitsorsosai valami különös módon megtisztelték, ez izgató ujság volt reá, hanem gyanakodva fogadta és hallgatott.

— Tehát beteljesedett a szíve vágya, megfúhatja a schofart az Altneuzsinagógaiban — és tudja kend mikor?

— Hogy én túlköljek? — Ez már megint micsoda beszéd? Az újévek már utána vagyunk, — a másik újévig pedig akár százszor is megjárhatjuk Jeruzsálemet!

A gróf fensőség teljesen mosolygott. — Magdeburger barátom tehát a bünbocsátás napjának a végén fog a tisztas Altneuzsinagógaiban túlkölni! Megvan kend elégedve! Boldog kend?

De Magdeburger nagyon is búszarczot vágott a grófra. És könyöcöt alig bírta visszatartani. Mert akik még nem tudnák, tudják meg, hogy míg az újévi ünnepe bibliai parancsra történik a schofar fúvás, tehát ezzel mindig a legméltóbbakat s legtudósabbakat bizzák meg, addig a hosszú nap végezetén csak egyetlen egyszer, jelként fuvatik meg a schofar s nem más czélból, minthogy a bójt bevégeződött s immár ismét szabad enni és inni. És ezt az egy jelt vagy a templomszolga vagy más jelentéktelen ember túlköli mindig.

— Szaperlot! Ember, már megint micsoda fájdalmas arczot sunyit, már ismét feslett valamije? — De hát az ördögét kendnek, mit akar még?

Magdeburger, mint a villámtól sujtott tölgy, úgy állott ott. Mindjárt észrevette, hogy magas pártfogójának csalján magyarázták meg e cselekmény jelentőségét. Mert a mit a grófnak oly tisztességgént tüntettek fel, az Magdeburgerre nyilvános kigunyolás volt. És ha a dolog most egyszerre kivilágosodnék, ha a gróf megtudná a valóságot, méltó haragját alig ha meg nem szenvednék az illetők, — hanem a derék ügynöknek jó, nemes szíve volt — hanem hallgatni, mindent elhallgatni azt megint nem bírta volna ki. Tehát a szegény ember kellemetlen kétségek között habozott s kibuvó középutat keresett.

— Kegyelmes uram, mormolta felhangosan, tehát a hosszunap végén majd egészen éjszaka! hm!... Ujlesztendőben negyvennégyezer fujnak — a hosszú nap végezetével pedig: buuh — Magdeburger meglehetősen sikerülten utánázta a tülök hangot — csupán egy fúvás, aztán vége! Szóra sem érdemes!... Tudja mit kegyelmes uram, ugy szolgáljon az egészsége és boldogsága — köszönöm a szíves fúvadásait — fújjon, aki akar, én nem fúvok!

— Ember, kiáltá a gróf ingerülten, kend nem valami okos ember! hisz ha egyszer a kend kezében ott a tülök, addig fúhatja, ameddig kendnek tetszik!... Szaperlot ember! A kie a hatalom azé az igazság, beati possessores mondják a diákosok...

— Jó napot kívánok! szólt kurtán Magdeburger, dühében ugy kipirosodva, mint a cseresznye. És be sem várva a gróf engedélyét s a kihallgatás végét meghajlás nélkül, dohogva a gróf ellen, eltávozott.

Magdeburger mélyen megsértődött „hogy kifogják majd kaczagni a buta ügynököt! számitanak a jóságomra,” gondolá, ha mindjárt más szavakkal is, minthogy mi gondolatait felszámoljuk, „és én ezt a meg nem érdemelt gunyt is hallgatva fogom tűrni“.

Folyt. köv.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 7. Bérlet szám 3. Péntek, 1897. évi október hó 8-án

A gyimesi vadvirág.

A budapesti népszínház által a Ruszt-féle 1000 frtos pályadíjjal jutalmazott eredeti népszínmű 3 folvonásban. Irta Gézey István. Zenéjét összeállította Konti József.

